

JAK LZE PODLE RAKOUSKÝCH SEDLÁKŮ ROZRŮZNIT ZEMĚĚLSKOU ČINNOST

V rámci podzimní exkurze v minulém roce jsme zavítali na dva ekostatky poblíž Vídně. Zemědělství je vždy jádrem jejich činnosti, ale je na ně napojeno mnoho dalších aktivit od zajištění občerstvení na větších akcích (catering) po kompostárnu. Exkurzi pořádala Česká technologická platforma pro ekologické zemědělství. Byla zaměřená na seznámení se s činností Bionet – sítě pro přenos znalostí v ekologickém zemědělství. Navazujeme na článek v minulém čísle Bio a přinášíme poznatky z praxe.

ČESKÁ
TECHNOLOGICKÁ
PLATFORMA
PRO EKOLOGICKÉ
ZEMĚĚLSTVÍ

a zaměstnanosti: zemědělství, pokud zpracovává své produkty, může být významným zdrojem

pracovních míst. A že slova provázejí činy dokládá fakt, že na hospodářství o výměře 92 hektarů pracuje neuvěřitelných 140 lidí. Je to díky diverzifikaci zemědělské činnosti, o které se u nás většině zemědělců může jenom zdát.

Blízký trh

Jedním z klíčů k úspěchu hospodářství je blízkost Vídně (10 km). Polovina produkce se tak uplatní v bedýnkách. V Adamah nabízejí bedýnky „regionální“ nebo „pestré“, které obsahují také potraviny dovážené z jižních zemí. Obilí vypěstované na statku putuje k pekaři, který následně dodává pečivo do bedýnek. Odpad se uplatňuje v bioplynové stanici. Rozvážkové elektromobily jezdí na solární elektřinu vyrobenou přímo na střeše faremního obchodu s biopotraviny. S bedýnkováním začali v roce 2001 a rozvážejí asi do 40 km vzdálenosti. ➔

Pro pana Zoubka (čtvrtý zleva) je ekologické zemědělství součástí životní filosofie

Adamah BioHof – spojili ideje s úspěšným podnikáním

Hospodářství Adamah je zaměřené na rostlinnou produkci a rozsáhlou distribuci systémem bedýnek dodávaných až do domu. Společně se svou početnou rodinou vede hospodářství charismatický **Gerhard Zoubek**, který dokáže spojovat hlubší myšlenky ekologického hospodaření s úspěšným podnikáním.

Ekologicky hospodařit začal v roce 1997, kdy převzal statek od starší generace (s českými kořeny). Sám není vyučený zemědělec, dříve prodával stroje. A jak říká, je důležité, když lidé do zemědělství přicházejí z jiných oborů, protože mají díky tomu odlišný úhel pohledu na řadu věcí. Pan Zoubek vzpomíná, když se na začátku svého zemědělského podnikání rozhodl, že cílem není pouze produkovat a dali si ještě další tři předsevzetí, kterých se stále úspěšně drží.

Nezávislost na distributorech

Prvním předsevzetím je co nejmenší závislost na distributorech. „Zemědělcům by

se dařilo lépe, kdyby převzali víc odpovědnosti za prodej svých produktů. Před 50 lety dostali zemědělci 85 % z jednoho eura, které zákazník zaplatil. Dnes je to pouze 21 %, takže zemědělci jsou jen producenti,“ popisuje závažnost situace pan Zoubek. K otázce cen potravin dodává, že „pokud je potravina levná, je jisté, že někdo trpěl – zvíře, krajina nebo životní prostředí...“

Čas

Druhou myšlenkou, kterou se na Adamah aktivně prosazuje, je zacházení s časem. Dnes, kdy je vše pod tlakem termínů, se „snaží efektivně žít okamžikem a co nejméně se nechat pohánět ostatními.“

Dát práci

Třetí idea se týká vztahu ekologického zemědělství

Adamah: čištění zeleniny

Adamah: auta jezdí na sluneční pohon

ještě na farmách vyhazuje až 50 % produkce, která není zdravotně nijak závadná! „Supermarkety tlačí na cenu a homogenitu, což vede k vyhazování kvalitních potravin a vytváří to další tlak na zemědělce. I biopekárny už používají hotové směsi a neovládají pekařské řemeslo. Proto také nutí zemědělce, aby obilí mělo co nejvíce bílkovin, a vymýšlejí, co dě-

lat, aby měla pšenice 14 % uhlíku,“ popisuje situaci Gerhard Zoubek. „Bio se musí vymezit a vysvětlit co je jeho tématem,“ je přesvědčen pan Zoubek. „Každý den musíme dokazovat, proč to děláme lépe, a proto spolupracujeme např. s FiBL nebo s univerzitou.“

Na začátku bylo 60 bedýnek, dnes jich je celých 6 tisíc týdně. Je to hodně práce, ale finanční zátěž spojená s pracností se rozloží na 10 tisíc zákazníků. Nejsou díky tomu závislí na jednom velkooběrateli, naopak mají svou velkou komunitu. Obrat podniku činí 9 mil. eur a prudce roste, letos např. o 30 %. O pátcích a o sobotách také prodávají na trzích ve Vídni. Adamah je aktivní i ve školách, kde provozuje pět bufetů. „Ne že bychom na tom mnoho vydělávali, ale je potřeba pracovat s dětmi už v raném věku,“ vysvětluje svou filosofii pan Zoubek.

Catering zvyšuje odbyt

Druhým rokem je tu v provozu cateringové oddělení a nově otvírají cateringovou kuchyň ve Vídni. Podle pana Zoubka je catering jedno z řešení zbytečného vyhazování kvalitní produkce. Podle výzkumů se

Rozdílnou strategii pro rozšíření své činnosti v ekologickém zemědělství zvolil **Walter Klingerburnner**.

Pichtendorf – kompostárna na ekologickém hospodářství

Polovina jeho příjmů je ze zemědělství a druhá polovina z provozu „bio“ kompostárny. Na 32 hektarech hospodaří 30 let a z toho celých 16 bezorebným způsobem. Nej kvalitnějším kompostem zúrodňuje i svá pole. Kompostárna je v Pichtendorfu v provozu od roku 1991. Pan Klingerburnner se prý jako ekologický hospodář zabýval půdou a humusem, a proto se začal zajímat i o kompost. V novém podnikání mu také pomohlo, že od roku 1992 bylo v Rakousku zavedeno povinné třídění domácího odpadu. Zemědělci jsou obecně v regio-

nu do kompostování hodně zapojeni. Pan Klingerburnner spolupracuje s dalšími třemi zemědělci a v okrese jsou také další tři podobné zemědělské kompostárny.

Kompostárna se rozkládá na 1500 m² betonové plochy, kde se zachycuje voda do nádrží o objemu 1500 m³. Využívá se velké množství strojů a pracuje zde celkem 14 zaměstnanců. Kompost se jednou týdně překopává. Většina kompostu se prodá jako tzv. selský. Každého samozřejmě okamžitě napadne, jak je to s kvalitou kompostu a jeho použitím v ekologickém zemědělství. V prvé řadě je kompost pečlivě sledován, vzorky na testování se odebírají čtyřikrát ročně. Rozlišují se také druhy kompostu podle obsahu těžkých kovů. V ekologickém zemědělství lze použít pouze tu nejvyšší kvalitu, tedy třídu A+, která má přísně definované maximální koncentrace všech problematických látek.

Pan Klingerburnner návštěvníkům z ČR předvedl kromě kompostu své technické vybavení. Všechny zaujal stroj na sekání plevele. Vyzkoušeli ho teď v první sezóně a zatím nemají jistotu, jestli nejde pouze o kosmetickou záležitost, kdy se jednou až dvakrát ročně poseká plevel nad výškou pěstované plodiny. Tato metoda by měla být výhodná např. pro regulaci plevele v porostech sóji. Protože stroj stojí 29 tis. eur, složilo se na jeho pořízení 12 zemědělců a dělí se o náklady v rámci tzv. „mechanizačního kruhu“. V tomto družstvu je deset ekologických zemědělců, jeden konvenční pěstitel cukrovky a jeden pěstitel jahod.

Společné sdílení nákladů na drahé vybavení, kompostárna na ekologickém hospodářství nebo biobedýnky pro 10 tisíc zákazníků, a také holistické řešení celého řetězce potravin od produkce, přes spokojené zaměstnance, po distribuci – takovou inspiraci jsme si mohli odvézt z Rakouska.

Miloslava Kettnerová,
koordinátorka ČTPEZ
FOTO – autorka

Pichtendorf: kvalita kompostu se pečlivě sleduje

Pichtendorf: kompost se překopává každý týden